

Критичко мишљење у савременој комуникацији

Медиј

Medium (lat.)-центар, средина

- **ДЕФИНИЦИЈА:** Медиј је природно или вјештачко средство које посредује у преносу ријечи, мисли и идеја.

Примјери:

1. Новинске агенције

2. Штампани медиј

(дневни, недељни, седмични, национални, локални, специјализовани...)

3. Електронски

(радио, телевизија, веб портали...)

4. Алтернативни

(јавне личности, научници, спортисти, забављачи...)

Credit: matsabe

MEDIJI

INTERNET

TELEVIZIJA

RADIO

MAGAZINI

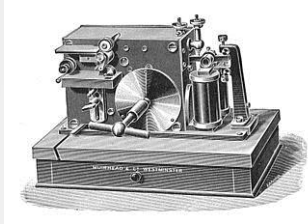
NOVINE

Мас-медиј

- Гледано са комуниколошке стране, медиј означава средство масовне комуникације.

- ДЕФИНИЦИЈА:** Мас-медији су структуре у друштву које постоје да би комуницирале са масовном публиком и јавношћу.

Термин мас-медиј први пут се појавио у историји 1920. године појавом радија. Доживио је три еволуције:

I 1950. појава телевизије

II 1990. развој Интернета

III 2000. појава паметних телефона

ОСНОВНА / ЕЛЕМЕНТАРНА

- * способност читања, писања, рачунања

ДРУШТВЕНА

- * способност комуницирања у културном контексту

ФУНКЦИОНАЛНА

- * способност примене стечених знања у новим ситуацијама

ИНФОРМАТИЧКА

- * разумевање и коришћење могућности глобалне информационе мреже

ПИСМЕНОСТ

ДИГИТАЛНА

- * способност примене информационе писмености у дигиталном окружењу

ИНФОРМАЦИОНА

- * способност процене, коришћења информације и њеног критичког лоцирања

ВИЗУЕЛНА

- * способност да се разумеју и користе визуелна средства са циљем преношења порука, мисли, доживљаја...

МЕДИЈСКА

- * способност разумевања и коришћења, анализе и интерпретације порука у свим облицима масовних медија

Критичко размишљање

- ? Критичко размишљање једно је од најважнијих елемената које подразумева медијска писменост.
- ? Оно омогућава публици да доноси независни суд о неком медијском садржају.

DA LI POSJEDUJEŠ VJEŠTINU MEDIJSKE PISMENOSTI?

?

- Kad pratim medije vodim računa o tome ko su izvori.
- Pratim više medija kako bih mogao/mogla da uporedim informacije.
- Uvijek imam kritički osvrt na vijesti koje dobijam iz medija.
- Znam da prepoznam senzacionalističke naslove koji samo imaju cilj da privuku publiku.
- Kad objavljujem nešto na društvenim mrežama vodim računa da su te informacije tačne i da nikog ne vrijeđaju.

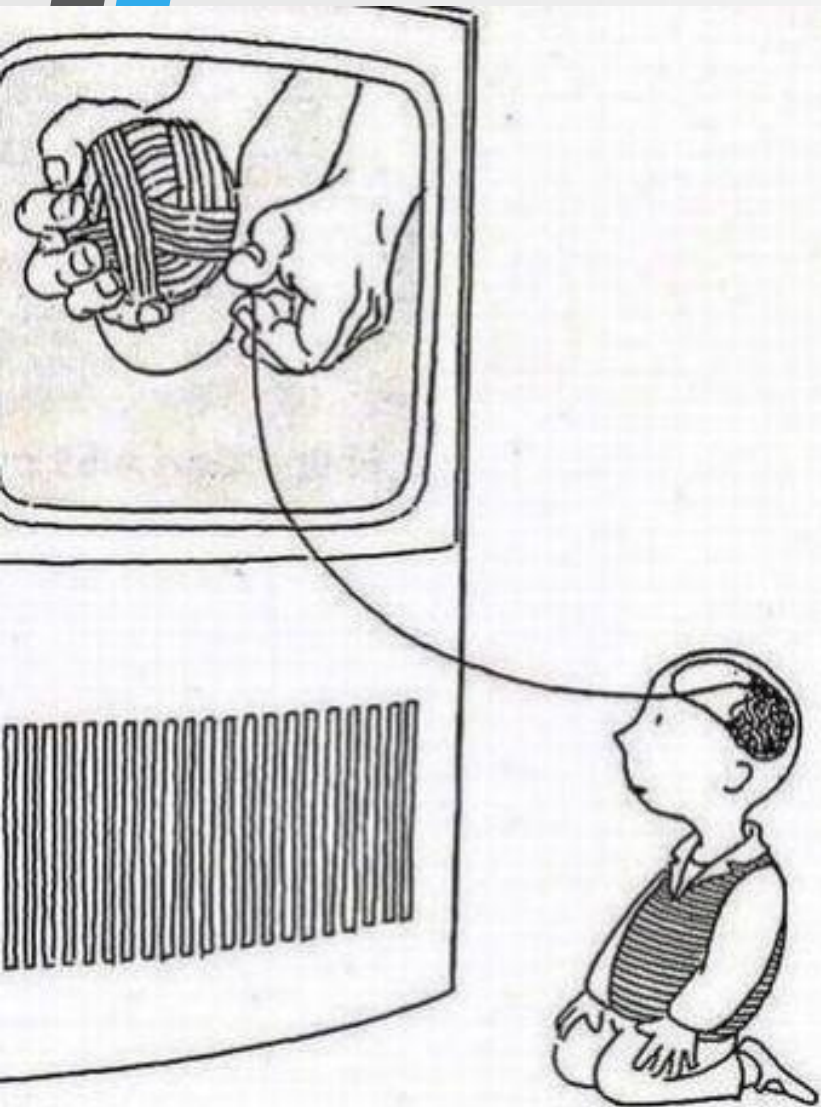

Критичко вредновање извора

- **Извор информације:** веб странице, портали, имена новинара.
- **Актуелност:** датум објављивања, остали медији.
- **Независност:** медији у служби некога или нечега.
- **Објективност.**

Извјештавање које то није

- Дезинформације
- Лажне вијести
- Мисинформације
- Малинформације
- Спиновање

Дезинформације

су информације које су нетачне и намјерно створене како би обмануле јавност, наштетиле некој особи, организацији, друштвеној групи, држави, а све у циљу остваривања неких интереса (нпр. економски или политички).

Šta je tačno, a šta nije, u pričama o "Caffetinu"

Obavještenje koje je Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH objavila prije 2 godine, potaklo je širenje raznih dezinformacija i senzacionalistička "upozorenja" na mnogim portalima.

Dezinformacije o korona virusu i kako se naučnici bore protiv njih

Lažni lekovi, mitovi i lažne vesti o Kovidu 19 mogu koštati ljude života. A kako se naučnici protiv toga bore, piše portal "nature.com".

Лажне вијести

су погрешне информације упаковане на начин да изгледају као права вијест с циљем да заваљају читатеље ради финансијске или идеолошке добити.

ЦЕЛАТА ИСТОРИЈА НА ЕВРОПА Е ПОВРЗАНА СО МАКЕДОНИЈА,
ЗАТОА СИТЕ ЈА НЕГИРААТ!
ИЈАВИЛ ВИНСТОН ЧЕРЧИЛ!
Целата историја на Европа е поврзана со Македонија. Европа ја по
Македонија во 1913 година, за време на Првата светска војна
најголемите битки се водени на Македонска територија. ... See more

Neoznačena satira kao lažna
ne nudi "1.000 maraka svako
da ima koronu"

Ova analiza je označena kao: [Razabiranje](#)

Tekst satiričnog karaktera o tome da je ministar zdravlja
Srpske, Alen Šeranić "obećao vaučer od 1.000 KM svim građanima koji
potpišu da imaju koronu" na jednom anonimnom portalu predstavljena je
bez napomene o vrsti sadržaja.

Мисинформације

су погрешне информације, али нису дошле с намјером да наносе штету. Најчешће се пласирају и преносе из незнања, јер их људи нису препознали као погрешне информације.

Малинформације

су злонамјерне информације. То су тачне информације, али се пласирају да се нанесе штета некој особи или организацији, нпр. пласирање нечијих интимних фотографија и видеа.

Спиновање

је манипулација којом се неке особе, догађаји или производи чине много бољим или много горим него што јесу.

NE DAJ DA TE SPINUJU!

Razmišljaj o informaciji koju dobiješ:

- Ko je izvor?
- Da li mu se može verovati i zašto?
- Ko stoji iza informacije?
- Gde je objavljena, a gde nije?
- Možeš li da proveriš da li je tačna?

Biti medijski pismen znači razlikovati pravu i bitnu informaciju od manipulativne, zabavne i netačne informacije.

Poseti sajt medijskapismenost.net i nauči da prepoznaš pravu informaciju; razlikuj odgovorno od neodgovornog

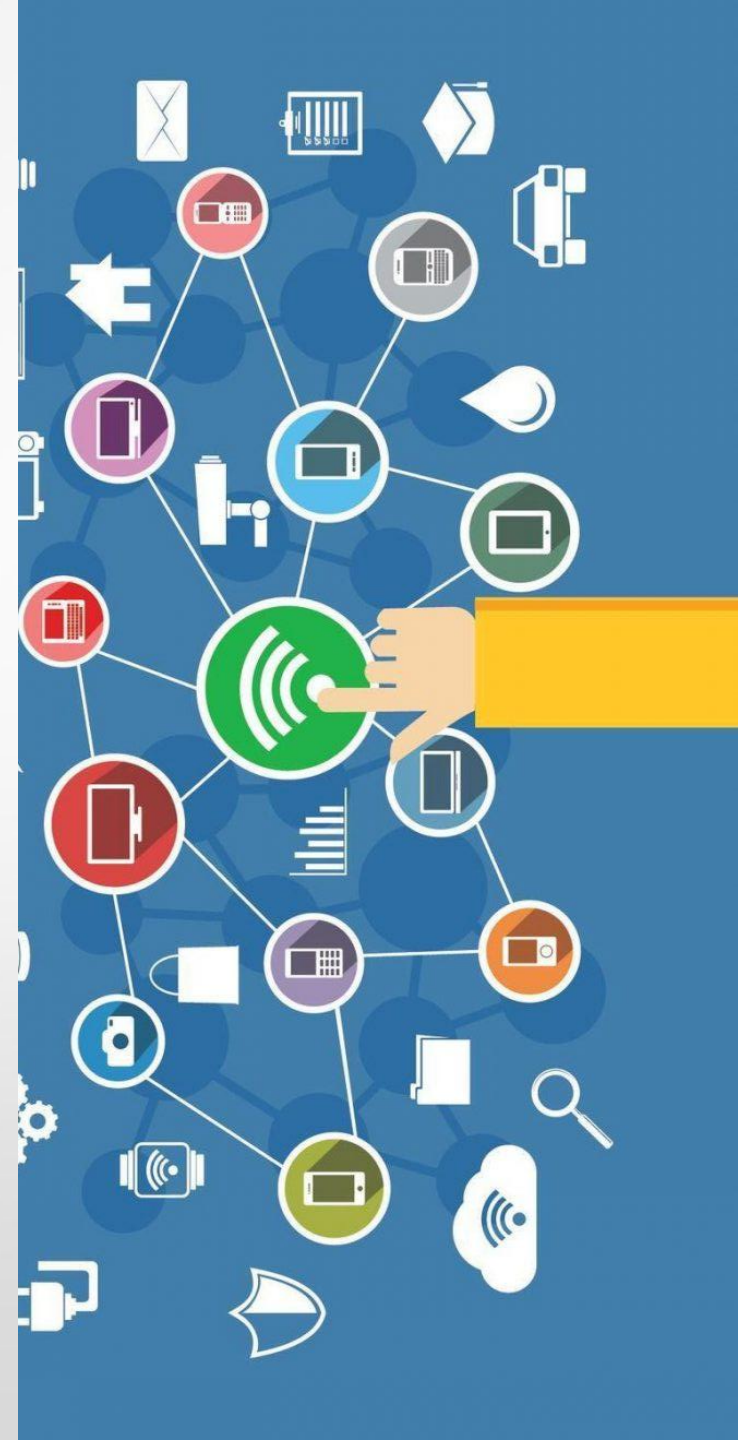

digital literacy vs critical thinking ? ? ?

FAKE NEWS

- **DISINFORMATION**
- **MISINFORMATION**
- **MALINFORMATION**
- **SPINNING**
- **CLICK BAIT**
- **DEEPFAKE**

FALSENESS

INTENT TO HARM

MISINFORMATION

Unintentional mistakes such as inaccurate photo captions, dates, statistics, translations, or when satire is taken seriously. Spreading false information that you think is true.

DISINFORMATION

Fabricated or deliberately manipulated audio/visual content. Intentionally created conspiracy theories or rumors.

MALINFORMATION

Deliberate abuse of private information with the intent to harm or intimidate. For example, sharing someone's personal emails online—while this is not false information, it is distributed with malign intent.

Deepfake

is a video of a person in which their face or body has been digitally altered so that they appear to be someone else, typically used maliciously or to spread false information.

IEEE Spectrum / What Are Deepfakes and How Are They Created?

🔍 Type to search

Clickbait

is a sensationalized headline or piece of text on the internet designed to entice people to follow a link to an article on another web page.

bellamumma

<https://bellamumma.com> › beauty-insider-101-beauty-...

beauty insider: 101 BEAUTY TIPS YOU'LL REALLY WANT ...

Feb 12, 2020 — 60. Always use a moisturiser with SPF in the morning. Even in the winter! 59. Go for a trim every 6-8 weeks to ensure you have no damaged ends ...

Supermodels apply these three simple tricks to look young. Click to know what they are.

[thisinsidertipsfrombellamumma.com](https://www.bellamumma.com)

Phrases like **“you won’t believe your eyes”** in the description and **“once a huge star, today he lives alone”** in the title - make you curious.

I've Made \$500k from Faceless INSTAGRAM Accounts | How to go VIRAL and make passive income

602K views • 2 months ago

DIGITAL INCOME PROJECT

in this video i will show you how to create viral instagram content so you can build a faceless instagram ther

Start an Instagram account

13 chapters

If It's Too Bad to Be True, It Could Be 'Disinformation'

By STEPHEN ENGELBERG

More recently, a study sponsored by the Kennedy School of Government at Harvard University disclosed that the State Department had in January 1978 drawn up plans for a covert action to sway European press coverage of the neutron bomb. The effort was said to involve "sympathizers and agents in the European press corps" who would work "either for money or for free." It is not known whether the plan was carried out.

Such enterprises are not without their risks. William Colby, former Director of Central Intelligence, told Congress in 1977 that false propaganda planted abroad by the C.I.A. had "blown back" into the United States when it was picked up by American news organizations. At the time, C.I.A. officials said that such activity had ceased. Last week, an agency spokesman would not discuss the agency's relations with foreign journalists but said it has strict rules against the use of American reporters in intel-

Anti-Vaxx Celebrities Are Still Coming Out of the Woodwork

CELEBRITY | UPDATED FEB. 2, 2022

By Danielle Cohen, a writer for the Cut who covers pop culture news and entertainment.

MUSIC DOCS TECH GLOBAL AWARDS CIRCUIT
More Than 125 Entertainment Professionals Sign Open Letter Urging an End to Anti-Semitism in the Middle East

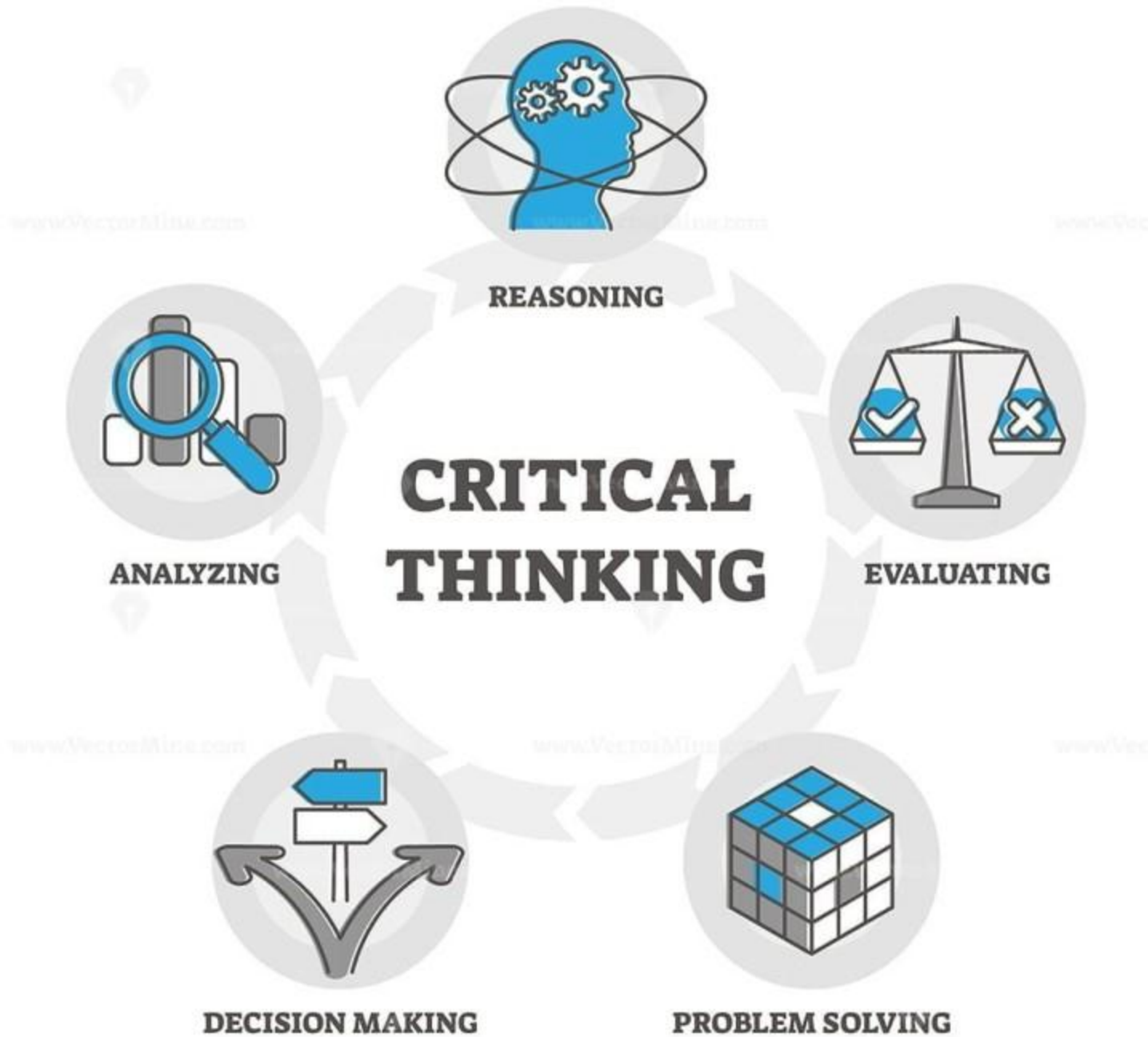

Celebrities like Gwyneth Paltrow made the 2010s the decade of health and wellness misinformation

Celebrity wellness hype contributes to our "culture of untruth" by both inviting an erosion of critical thinking and promoting what is popular rather than what is true.

DECISIONS

TRY TO MAKE A PERFECT CHOICE

- 1. Ask questions
- 2. Gather some information
- 3. Analyse the information
- 4. Understand the consequences
- 5. Explore other alternatives

MAKE MORE INFORMED DECISIONS!

Feed your mind!

Be a daydreamer!

Try creative writing!

other points of views!

Be open to

Learn to accept criticism!

CRITICAL THINKING SKILLS

Problem Solving

Open-Mindedness

Analysis

Communication

Creativity

Developing 21st-Century Critical Thinkers

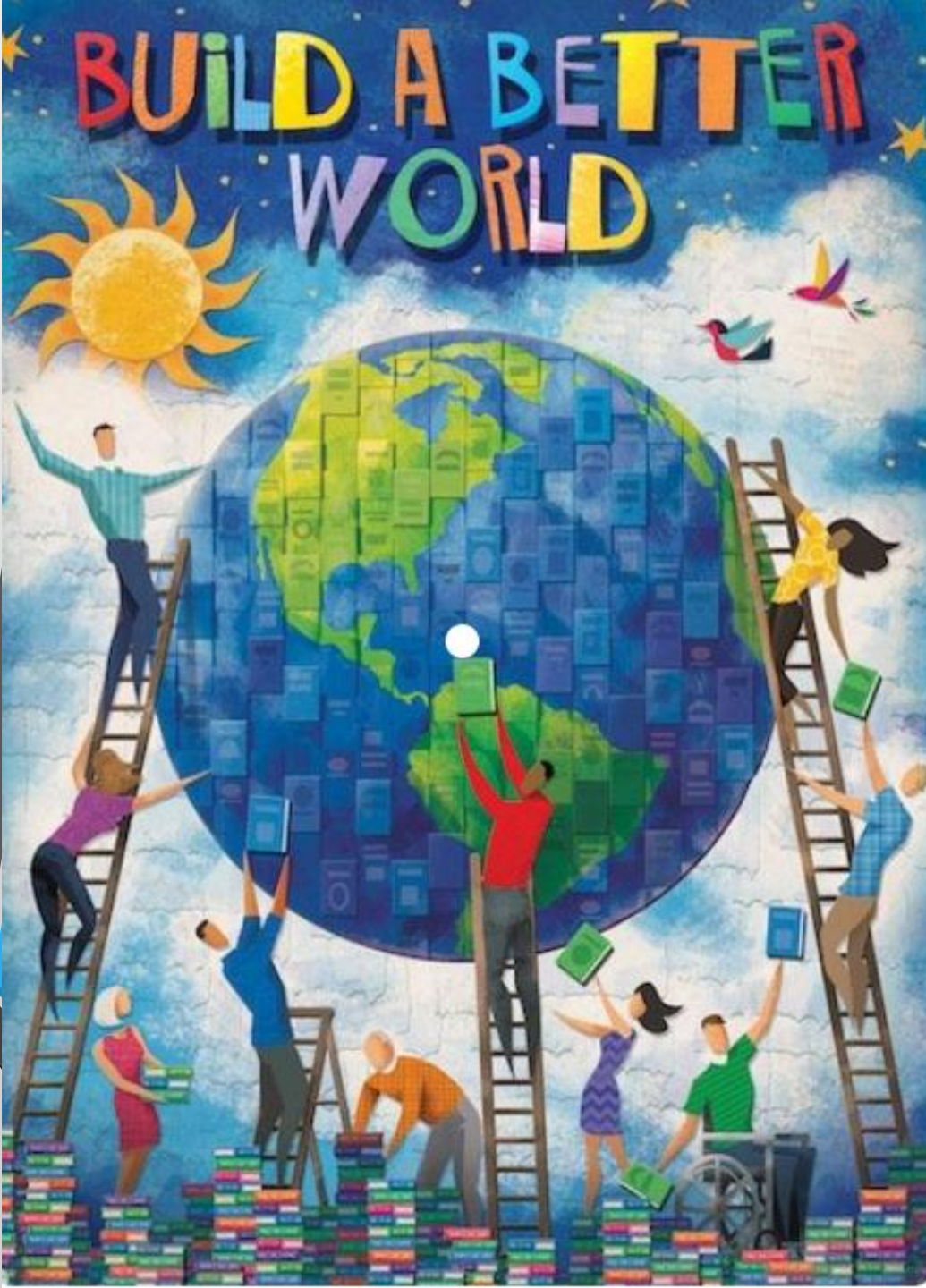
Integrate critical thinking skills within and across all content areas.

Establish safe, intellectually risk-free learning environments.

Consistently cultivate higher-order thinking skills.

Allow time to develop critical thinking skills.

**"Good things
take time, but
great things
take a little
longer!"**

Resources:

- <https://www.britannica.com/technology/television-technology/Television-transmission-and-reception>
- https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_television
- <https://www.google.com/search?q=first+tv+ever+made>
- <https://prowell-project.com/hr/topics/tema-2-lazne-vijesti-misinformacije-malinformacije-dezinformacije/>
- <https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fznanostzaroditeljje.com%2Fmedia%2Fposts%2F45%2Fsto-je-kriticko-misljenje-i-zasto-je-vazno.png>
- <https://www.istockphoto.com/ru/857993212-141592973>
- <https://misinforeview.hks.harvard.edu/article/twitter-flagged-donald-trumps-tweets-with-election-misinformation-they-continued-to-spread-both-on-and-off-the-platform/>
- <https://www.nbcnews.com/think/opinion/celebrities-gwyneth-paltrow-made-2010s-decade-health-wellness-misinformation-ncna1107501>
- <https://www.pwc.com/us/en/tech-effect/cybersecurity/corporate-sector-disinformation.html>
- <https://www.nla.gov.au/faq/what-is-fake-news-misinformation-and-disinformation>
- https://www.internetmatters.org/issues/fake-news-and-misinformation-advice-hub/learn-about-fake-news-to-support-children/#what_is_fake_news

**Thank you
for your
attention**

Branka Gačić Malićević, Mirjana Sarić, Danijela Knežević